

DE GULDEN LELIE
Vereniging zonder winstoogmerk

FAMILIESCHOON

GENEALOGISCH - EN BIOGRAFISCH FAMILIETIJDSCRIFT
VAN HET OUDE HOEGAARDSE GESLACHT VAN NERUM

FAMILIE-UITGAVE : VAN NERUM : MAQUISSTRAAT, 44 EVERE

Maandelijks uitgave Nr 67 der wijnmaand (OKT) 1965.

LIBER GENEALOGICUM FAMILIARUM VAN NERUM DE HUGARDIS
=====

DEEL II

AANGESCHAKELDEN - Ve GENERATIE

ART. 241 : Stb. V/1 : ELISABETH VAN NERUM

Geboorte en overlijden.

Elisabeth VAN NERUM werd geboren te Hoegaarden in de Nieuwstraat (huidige huizen 16-18 en 20), op 10 Nivose An IX (30 Dec 1800) te 7 uur 's avonds (akte 9bis), als eerste kind van Jean VAN NERUM (35 j.) en Elisabeth SWEERTS (28 1/2 j.). Zie Familieschoon art. 194.
Haar geboorte werd ten gemeentehuize aangegeven door :

- Joannes Bapt. VAN NERUM (kleinkozijn)
- Henri DEWAELEHEYN (kleinkozijn)

Het nooddoopsel werd haar ten huize toegediend, zonder aangifte van doopheffers, want één uur na haar geboorte overleed zij (akte 17). Zij zou echter de naam krijgen van haar moeder.
Haar dood werd gemeld door :

- Jean VAN NERUM (haar vader)
- Jean Bapt. VAN AUTGAERDEN (haar kleinkozijn)

ART. 242 : Stb. V/2 : CHRISTINE VAN NERUM

Geboorte en overlijden.

Christine VAN NERUM zag het levenslicht te Hoegaarden, op 20 Nivose An x (10 januari 1802), te 5 uur 's avonds (akte 23) als tweede kind van Jean VAN NERUM (36 j.) en Elisabeth SWEERTS (29 1/2 j.). Ook zij ontving het nooddoopsel, toegediend door J. BAUDET, vrouwenheilkundige-chirurg uit Tienen, die alle vertrouwen verdiende, zoals aan de Pastoor verklaard werd.

Haar geboorte-aangifte werd gedaan door :

- Jean Bapt. VAN AUTGAERDEN (kleinkozijn)
- Bartholomeus STRIJCKWANT, 24 j., (veldwachter)

Christine VAN NERUM overleed eveneens één uur na haar geboorte (akte 16) en werd afgedragen door :

- Jean VAN NERUM (haar vader)
- Jean Bapt. VAN AUTGAERDEN (kleinkozijn)

ART. 243 : Stb V/3 : LAMBERT VAN NERUMGeboorte en overlijden :

Hij kwam ter wereld te Hoegaarden op 2 Ventose AN XI (21 Febr 1803) te 11 uur 's avonds (akte 34), als derde kind en eerste zoon van Jean VAN NERUM (37 j.) en Elisabeth SWEERTS (31 j.). Alle hoop was op dit kindje gevestigd, om het in leven te houden, maar ook hier werd het nooddoopsel uit vrees toegediend door de vroedvrouw Anna Margr. BONJEAN (x Pierre TAVERNIERS).

De geboorte werd aangegeven door :

- Jean Bapt. BOULANGER (knecht bij VAN NERUM)
- Jean Bapt. VAN AUTGAERDEN (kleinkoosijn).

Helaas 15 minuten na zijn geboorte zou ook dit zoontje sterven en afgedragen worden door dezelfde personen (akte 15).

ART. 244 : Stb. V/4 : SERVAIS VAN NERUMGeboorte en overlijden :

Op 30 augustus 1806 te 1 uur 's nachts (akte 33 verso) werd Servais VAN NERUM te Hoegaarden geboren als vierde kind en tweede zoontje van Jean VAN NERUM (41 j.) en Elisabeth SWEERTS (34 1/2 j.). Gezien al de vorige kinderen kort na hun geboorte waren gestorven, werd Servais één uur later onder voorbehoud gedoopt en aangegeven door :

- Henri Norbert NIJS, 50 j. eigenaar
- Jacques DOTREMONT, (grootoom)

Later ging het doopsel officieel in de kerk door, in 't bijzijn van peter en meter :

- Servais SWEERTS (grootvader of oom)
- Catharina VAN NERUM (groottante) kloosterzuster te Hamme-Mille

De kleine Servais groeide op tot grote vreugde van zijn ouders, maar op 27 juni 1811 te 5 uur 's morgens (akte 16), zou ook dit kind sterven in de ouderdom van 5 jaar. Zijn dood werd aangegeven door :

- Jacques DOTREMONT (grootoom)
- Henri GROETAERS, 42 j. (adjunct-meier)

Engelenmisjes werden opgedragen voor al deze kinderen, die rein als leliëbloempjes uit het leven gingen, en zo jong en onschuldig door de Voorzienigheid recht naar de Hemel werden geleid.

ART. 245 : Stb. V/5 - ELISABETH VAN NERUM x CONSTANT VANDERTAELN1° Geboorte en jeugd :

Anne Elisabeth VAN NERUM werd geboren te Hoegaarden in de Nieuwstraat, op 8 Sept. 1808 te 7 uur 's avonds (akte 25 verso) als 5e kind van Jean VAN NERUM, 43 j. en Elisabeth SWEERTS 36 1/2 j. (zie Familieschoon - Art. 194). Zij werd de volgende dag onder voorbehoud gedoopt en ten gemeentehuize opgegeven door :

- Philippe de ZANGRE (oom)
- Henri Joseph LINTERMANS

Zij kreeg de naam van haar moeder, die terzelfdertijd aan haar oudste overleden zustertje herinnerde en had als doopheffers :

- Henri VAN NERUM (oom)
- Anne Gertrude SWEERTS (tante).

De kleine Elisabeth werd met de beste zorgen omringd, want wegens het verlies van hun eerste vier kinderen, berkeerden haar ouders bestendig in angst. In Dec 1809 overleed haar vader en vanaf dat ogenblik, trad haar oom Henri VAN NERUM, die toen Burgemeester van Hoegaarden was, als vogd op (zie Art. 176). Elisabeth zou ook een goede opvoeding krijgen en school volgen bij de congregatiezusters in het Klooster van Overlaar. Zij zou de eerste geweest zijn uit onze familie, om in deze school ingeschreven te worden (zie Art. 191)

2° Haar Huwelijk :

Op 4 Aug 1830, toen zij op de drempel van haar 22ste levensjaar stond, trad Elisabeth te Hoegaarden in het huwelijk met haar 27 jarige kleinkozijn Constant Servais VANDER TAELEN, geboren te Leuven, maar woonachtig te Tienen (akte 14). Hun verbintenis werd ingezegend in de St Gorgoniuskerk door haar oom Pastoor Jacobus SWEERTS, Hun getuigen waren:

- François LODEWIJCKX, 35 j. gemeentesekretaris
 - Petrus DEBROECK, 37 j., onderwijzer
 - Henri LINTERMANS, 28 j. schrijver
 - Jozef LINTERMANS, 25 j. schrijver
- } haar kleinkozijs.

Hun huwelijkskontraakt werd afgesloten voor Not. Cornelius Ferdinand ASPECULO te Tienen op 26 juli 1830.

3° Wie was Constant VANDERTAELEN ?

Hij werd ° te Leuven op 12 Thermidor An XI (31 juli 1803) als zoon van Jozef Judocus VANDERTAELEN (Prof. aan Univ. van Leuven) en Marie Josephe SENY, kleinzoon van Petrus Judocus VANDERTAELEN (geneesheer te Tienen) en Anne Cath. SWEERTS, achterkleinzoon van Hubertus SWEERTS (brouwer te Hoeg.) en Barbara VAN OSMAEL. Deze laatsten waren ook de overgrootouders van Elisabeth VAN NERUM zodat Constant met zijn kleinnicht was getrouwd, en dus beide afstammen uit dezelfde oude Hoegaardse geslachten.

Vergelijk onderstaande kwartierstaat met deze van Elisabeth's moeder (blz. 260), om te zien hoe beide, vanaf hun overgrootouders SWEERTS x VAN OSMAEL, dezelfde kwartieren hadden, waarin de SWEERTSEN de overwegende rol speelden.

4° Zijn kwartierstaten :

Al deze dopen, huwelijken en overlijdens geschieden te Hoegaarden (H.), Autgaarden (A), Leuven (L) en Tienen (T.)

Ouders	Grootouders	Overgrootouders	Betovergrootouders	Achtbetovergrootouders
		Judocus VanderTaelen		
	Petrus Judocus Vander Taelen ca 1732 + T. 30. 6. 1768		Servatius Sweerts ° H. 18. 3. 1670 +H. 9. 8. 1737	Pieter Sweerts +H. ca. 1676 xH. 15. 1. 1668 Margr. Hermans ° H. 11. 2. 1636 +H. 4. 3. 1694
Jozef Judocus Vander Taelen ° T. 25. 2. 1766 +L. 18. 12. 1819	xH. 28. 5. 1765	Hubertus Sweerts ° H. 17. 2. 1716 +H. 27. 3. 1790	xH. 17. 2. 1763	Bertel Peeters ° H. 22. 9. 1633 +H. 15. 11. 1693 xH. Sept 1663 Josyne V. d. Putte ° H. 9. 2. 1634 +H. 26. 9. 1693
	Anna Cath. Sweerts ° H. 11. 4. 1740 +T. 4. 1. 1803	xH. 20. 11. 1736	Cath. Peeters ° H. 10. 6. 1672 +H. 19. 4. 1741	Henri V. Osmael ° A. 22. 2. 1642 +A. 7. 12. 1684 xH. 26. 4. 1668 Elisabeth Renson ° H. 29. 2. 1644 +A. 3. 3. 1767
		Barbe Van Osmael ° H. 31. 1. 1718 +H. 14. 8. 1782	Vincent V. Osmael ° A. 22. 10. 1670 +H. 28. 8. 1722	Renier V. d. MOLEN ° H. 24. 4. 1648 +H. 24. 9. 1720 xH. 11. 10. 1677 Françoise Petri ° H. 13. 7. 1654 +H. 3. 7. 1720
			Gertr. V. der Molen ° H. 30. 10. 1680 +H. 2. 2. 1761	
Marie Josephe Seny				

N.B. Voor de verdere opklissing van de bekende kwartieren zie Fam. sch. ble 260

5° Het geslacht VANDERTAELN

Over dit geslacht is zeer weinig geweten. Hun bakermat kon tot heden niet teruggevonden worden, maar de inlichtingen in ons bezit wijzen er op dat zij tot een patriciers familie behoorden, wiens naam in de geschiedenis van hun streek is bewaard gebleven.

Als oudst bekende voorvader vonden wij :

I. Petrus Judocus VANDERTAELN

Werd 'rond 1732 en x te Hoegaarden op 28 mei 1765 met Anna Cath. SWEERTS (* Hoeg. 11. 4. 1740 dochter van Hubertus SWEERTS x Anna Barbara VAN OSMAEL). Hun getuigen waren :

- Servaes SWEERTS (haar broeder) en Franciscus LAMBRECHTS.

Zij vestigden zich te Tienen op de Grote Bergstraat, waar VANDERTAELN geneesheer was. Hij + op 30. 6. 1768 en werd in de St Germanuskerk begraven.

Alsdan ging Anna Cath. SWEERTS een tweede huwelijk aan met Notaris RONDAS uit Tienen (waarvan afstamming). Zij overleed te Tienen in haar huis op 13 Nivose XII (3 Jan. 1803).

Uit haar huwelijk met VANDERTAELN sproten twee zonen :

1° - Jozef Judocus (volgt onder II A)

2° - Petrus Hubertus (volgt onder II B)

II A. Jozef Judocus VANDERTAELN

Geboren en gedoopt te Tienen op 25 Feb 1766 met als doopheffers :

- Henricus Jozef VANDERTAELN (verm. oom) in naam van Judocus VANDERTAELN. (grootv.)
- Barbara Theresia VAN OSMAEL (grootm.)

Hij x te Leuven rond 1800 met Marie Josephe SENY. Zij bleven te Leuven gevestigd, waar Jozef Judocus VANDERTAELN hoogleraar was in medicijnen aan de Universiteit. Zijn naam staat vermeld in de "Recits Historiques et légendes de Tirlemont" van J.B. Nijs - 1900, Tableau des personnes nées à Tirlemont ou ayant habité cette ville, qui se sont distinguées par leurs talents, par leur savoir ou par les fonctions qu'elles ont occupées - blz. 331" (mededeling van Dhr. DEWALHENS, Stadsarchivaris Tienen).

Hij stierf te Leuven op 18 Dec 1819 en zijn vrouw na 1832.

Uit hun verbintenis sproten volgende kinderen, die allen te Leuven schijnen geboren te zijn :

1° - Pierre Joseph 'rond 1801, Vrederechter te Leuven

Hij x met Françoise BLIJCKAERTS van wie :

- Henri (x met Victorine BLIJCKAERTS)

2° Hubert Joseph 'rond 1802 - Geneesheer te Leuven

3° - Constant Servais '31. 7. 1803 en x te Hoeg. 4. 8. 1830 met Anna Elisabeth VAN NERUM

4° - August

5° - Marie x met POULETTE

6° - Felix

II B- Petrus Hubertus VANDERTAELN

Geboren en gedoopt te Tienen op 18. 12. 1767 met als peter en meter :

- Henricus Hubertus SWEERTS (grootvader)

- Anna VAN OSMAEL (groottante)

Hij x met Maria Barbara SONDERVORST. Zij waren landbouwers te Tienen en woonden in de Langestraat waar Petrus Hubertus overleed op 5 Sep. 1816

Hun kinderen waren :

1° Jozef x met LINDEKENS

2° Jan Bapt x met VERLAINE

3° Josephine °rond 1803 en x met Henri PUTZEYS van wie :

- Marie Barbe x met Charles Frederic STAS uit St Truiden die in 1875 de functie van Collateur bij de studiebeursstichting van Deken H. PEETERS betwistte (zie blz. 162).

4° Thérèse x met DEWALHEYNS

6° Woonplaats en beroep :

Na de dood van Catharina BUECKENS (wed. van Not. Schepen Joannes VAN NERUM en grootmoeder van Elisabeth VAN NERUM) in Nov. 1828, werd de deling onder de erfgenamen uitgesproken, waardoor Elisabeth en haar moeder hun part bekwamen. Alsdan kochten zij een prachtig herenhuis aan met pachthof en aanpalende goederen, gelegen in de Tiensestraat (huidig rusthuis). Daarging het echtpaar VANDERTAELEN x VAN NERUM zich na hun huwelijk in Aug 1830 vestigen, terwijl hun moeder Elisabeth SWEERTS bij hun kwam wonen.

Constant Servais VANDERTAELEN was een zakenman en particulier en zetelde ook in de gemeenteraad van Hoegaarden.

Terzelfdertijd was hij brouwer, waarvoor hij patent betaalde tot 1853 en oefende met behulp van knechten ook het landbouwersberoep uit.

Zij hadden volgend personeel in dienst :

- Pierre DONDAS uit Geets-Bets (°1799)
- Antoine DEKOCK uit Hoegaarden (°1802)
- Pierre DROSSART uit St Jans-Geest (°1822)
- Maria Elisabeth VANHULST uit Meldert (°1805 Wed. van Joseph FAISANT)

X - *Felicitee Gelin (° Hoeg 1864). De laatste twee woonden er tot by de dood van Elisabeth van Nieuw*

7° Hun kinderen :

Uit de echtverbintenis VANDER TAELEN x VAN NERUM werd slechts één enkele zoon geboren ;

namelijk :

- Henri °Hoeg. 5 maart 1832 te 10 uur 's avonds (akte 4) en gedoopt op de volgende dag met als peter en meter :

- Henri VAN NERUM (grootoom)
- Josephe Marie SENY (grootmoeder)

x Hoeg. 28 mei 1862 (akte 7) met Blandine COENEGRAS (°Hoeg. 26.2.1834 - dochter van Servais + 1847 en Marie Cath. MEUGENS + 1850) Hun getuigen waren :

- Hubert Joseph VANDER TAELEN 60 j. geneesheer te Leuven (zijn oom)
- Pierré Joseph VANDER TAELEN 62 j., vrederechter te Leuven (zijn oom)
- Pierre Jean Joseph MEUGENS uit Oorbeek, 59 j. (haar oom)
- Pierre Henri COENEGRAS, 44 j., landbouwer te Hoeg (haar broeder)

Blandine + met haar doodgeboren zoontje in het kraambed op 27 Jan 1864 te 20 uur (akten 17 & 18). Toen ging Henri terug in de Tiensestraat wonen bij zijn moeder die ondertussen weduwe was geworden. Daar + hij op 31 Okt 1870 te 10 uur (akte 66). Zijn dood werd aangegeven door :

- Theodoor VAN NERUM (56 j.) achterkleinkozijn
- Hubert VAN HAGENDOREN (47 j.) landbouwer en gebuur.

8° Heraldiek

Voor de patriciersfamilie VANDERTAELEN, geeft Rietstap in zijn Armorial Général, Tome VI PL II volgend wapenschild :
"doorsneden, 1 van zilver met drie palen van azuur, 2 van zilver met drie mereltjes van sabel (wijzen deze mereltjes misschien op het geslachtswapen Sweerts uit Hoegaarden, waartoe de grootmoeder van Constant Vandertaelen behoorde). De echtheid van dit blazoën werd bevestigd door het heraldisch archief van Dhr. Collon uit Brussel en wijlen Jan Wauters, Stadsarchivaris uit Tienen.

Elisabeth VAN NERUM liet in haar memorieschriften blz. 9, een gekleurde pentekening na van een "broderie ayant appartenue à mes parens (sic) Jean Henri VAN NERUM en Elisabeth SWEERTS". Dit handwerk veroont het wapenschild VAN NERUM, met als vrijkwartier het blazoën SWEERTS. Elisabeth behield dit wapendoek ter herinnering aan haar ouders.

9° Levensbeschrijving :

A. Twee families, één hart

Nopens haar geboorte en jeugd schreef Elisabeth VAN NERUM het volgende in haar memorieschriften :

"Comme mon père mourut XV mois après ma naissance, c'est ma mère qui m'a donné une éducation chrétienne pleine d'admiration et de respect pour ma famille. Suivant un profond désir de mon père regretté, elle m'a raconté la belle histoire de nos deux familles à un coeur, dont je suis le couronnement. Ma mère m'a laissé une broderie contenant les armes de ces deux familles".

Zij moet wel geweldig fier geweest zijn op haar afstamming uit families VAN NERUM en SWEERTS, waarvan beweerd werd dat zij met hetzelfde hart beminden en waarvan Elisabeth te bekroning was. In haar memorieschriften "blz 8" liet zij ten andere een gekleurde pentekening na van een hart, waarin haar afstamming stond aangegeven met de vermelding "Deux familles, un coeur".

B. Een kwart eeuw van geluk en voorspodd :

In betrekking met haar huwelijksleven schreef zij :

"Contracté mariage le 4 VIII 1830 avec Constant VAN DER TAELEN, né à Louvain en 1803 et issu des familles VAN DER TAELEN et SENY j'ai eu pendant un quart de siècle la vie d'une épouse d'un homme d'affaires, pleine de bonheur et de prospérité".

Dat het echtpaar VANDERTAELEN x VAN NERUM bemiddelde mensen waren, blijkt voldoende uit al hun grondbezittingen, waarvan een groot gedeelte later bij testament aan de gemeente Hoegaarden werd geschonken. Hun onroerende goederen leren wij kennen uit de Kadastrale Legger van Hoegaarden (1860), Art. 938, 1813-2086

- Gelegen onder Houtem - Sectie B, de volgende percelen :

n° 208 :	land op 't Exken aan groeneweg	23 a. 30 ca. (1) en (4)
n° 209 :	land aan de groenweg	26 a. 50 ca (4)
n° 345 :	land op Spinbordel	47 a.

- Gelegen onder Overlaar - Sectie C, de volgende percelen:

n° 5 :	land op oorbeekpedeken	1 Ha 13 a. 30 ca
n° 36 :	land aan Dievenstraat	1 Ha 35 a. 50 ca (2) en (4)
n° 37 :	land aan Dievenstraat	2 a. 50 ca
n° 100 :	land op Haenskengat	63 a. -
n° 101 :	land op oorbeekpedeken	1 Ha 18 a. 40 ca
n° 122 :	land op overlaerveld	31 a. 30 ca
n° 160 :	land aan de Reugelstraat	36 a. - (3) en (4)
n° 170 :	land op overlaerveld	67 a. - (3)
n° 341 :	land op Houtempedeken	26 a. 20 ca (4)
n° 353 :	land op Houtempedeken	1 Ha 52 a. 80 ca

(vervolgt)

(1) land dat op 27 Sept 1862 verwisseld werd met Barbara Dotremont (We Hubert Maes) voor Not. Crampen te Tienen, (akte 328)

(2) Land waarvan in 1857 de klaveren verkocht werden voor Not. Crampen (akte 166)

(3) land waarvan op 13 juli 1857 het graan verkocht werd voor Not. Crampen (akte 219)

(4) eigendommen die in 1883 bij testament aan de gemeente Hoegaarden geschonken werden voor Not. Swinnen uit Tienen.

DE GULDEN LELIE
Vereniging zonder winstoogmerk
FAMILIESCHOON

GENEALOGISCH - EN BIOGRAFISCH FAMILIETIJDSCRIFT
VAN HET OUDE HOEGAARDSE GESLACHT VAN NERUM

FAMILIE-UITGAVE : VAN NERUM : MAQUISSTRAAT, 44 EVERE

Maandelijks uitgave Nr 68 der Slachtmassend (Nov) 1965.

ART. 246 : Stb. V/5 - Elisabeth VAN NERUM x Constant VANDERTALEN
(vervolg van Art. 245 - Familieschoon Nr 67)

- Geleggen in het dorp - Sectie D, de volgende percelen m

n° 303 :	huis met koer in Tiensestraat	13 a. 20 ca (1)
n° 304 :	tuin in Tiensestraat	12 a. - (1)
n° 319 :	land op 't Smisveld	50 a. 50 ca (1)
n° 450 :	land op de Cluys	84 a. 30 ca (2)
n° 490 :	land op Madelonsveld	50 a. 10 ca
n° 497 :	land op Madelonsveld	15 a. 60 ca
n° 498 :	land op Lummendaal	1 Ha 21 a. 10 ca
n° 503 :	land op Elstveld	4 a. 50 ca
n° 563 :	land op Elstveld	50 a. 10 ca
n° 566 :	land op Elstveld	79 a.

- Geleggen onder Nerm - Sectie E, de volgende percelen :

n° 183 :	land op Kaetspoel	59 a. 10 ca
n° 184 l	land op Kaetspoel	14 a. 40 ca
n° 631 :	land op Hoegaardsveld	36 a.
n° 665 :	land op Hoegaardsveld	29 a. 90 ca

- Geleggen onder Schoor - Sectie F, het volgend perceel :

n° 36 :	land op 't Meyveld	77 a. 80 ca
---------	--------------------	-------------

- Geleggen onder Kerckoverlaer - Sectie H, het volgend perceel :

n° 164 :	weide op de Graberg	42 a. 80 ca
----------	---------------------	-------------

- Geleggen in 't dorp over de Gethe - Sectie K, de volgende percelen :

n° 6 :	hooiland op 't Capelleveld	1 Ha 96 a. 60 ca (3)
n° 70 :	land op Duyvelscouter	1 Ha 02 a. 90 ca
n° 71 :	land op Duyvelscouter	27 a. 50 ca (4)
n° 101 :	land op Duyvelscouter	52 a. 20 ca (2)
n° 111 :	land op Duyvelscouter	71 a. 10 ca
n° 120 :	land op Rommersomveld	3 a. 20 ca
n° 138 :	land op Rommersomveld	21 a. 20 ca
n° 140 :	land op Rommersomveld	30 a. 90 ca (2)
n° 210 :	land te Rommersom-dorp	37 a. 10 ca

- Geleggen onder Altenaken - Sectie L, de volgende percelen :

n° 146 :	land op de Bley	85 a. 60 ca
n° 147 :	land op de Bley	83 a. 30 ca (4)
n° 295 :	land op de Vosseputten	82 a. 60 ca

(1) Eigendommen die in 1883 bij testament aan de gemeente Hoegaarden geschonken werden voor Not. Swinnen uit Tienen.

(2) Erfgrond op naam van Elisabeth Van Nerum

(3) Weide waarvan op 17 juni 1857 het hooi werd verkocht voor Not. Crampen (akte 189)

(4) Grond op naam van Henri Vander Taelen, die hij van zijn vader had gekregen

- Gelegen onder Sectie N, het volgend perceel :

n° 322 : land 1 Ha 1 a. 50 ca

BESLUIT : Al deze eigendommen bedroegen ongeveer 25 Ha en waren in 1860 belast voor een totale som van
----- 1782,84 Fr.

Bovendien zou Elisabeth VAN NERUM na 1860, ook nog een huizenblok hebben afgekocht van de familie COENGRAS, gelegen naast het gemeentehuis van Hoegaarden (Sie D 355 en 356), met een aanpalende schuur uitkomend in de Putzeysstraat n° 1 (Sie De 357).

Deze blok daterend van in 1689 (volgens een muursteen), zou door Elisabeth VAN NERUM geschonken geweest zijn aan haar petekind en achterkleinkind Gorgon VAN RICKSTAL. Later kwam het perceel D 357 in 't bezit van Mevr. VERVOORT - VAN RICKSTAL (zuster van Gorgon VAN RICKSTAL), die ons deze mededelingen doorgaf.

C. De eerste Brabantse vlag te Hoegaarden.

Toen in Aug en Sept. 1830 in ons land de opstand broeide tegen het Hollandse juk, omdat Willem, Koning van Oranje, de vrijheid van drukpers en godsdienst aan ons volk had ontnomen, kwam August de BEHAULT du CARNOIS naar Hoegaarden om er vrijwilligers te werven. Hij plantte er, evenals in al de omliggende dorpen de Brabantse vlag en deed de Hollandse kleuren neerhalen. Met zijn groep vrijwilligers nam BEHAULT deel aan al de gevechten van Okt. 1830 tussen Leuven en Antwerpen.

Volgens den overleveringsverhaal uit de families MAES en AUSLOOS, zou de eerste Brabantse vlag te Hoegaarden gewapperd hebben op het huis VANDER TAELEN x VAN NERUM in de Tiensestraat. Dit laat ons veronderstellen dat Constant VAN DER TAELEN bevriend moet geweest zijn met August de BEHAULT en zulks wellicht door bemiddeling van de Tiense leiders van de opstand. Wij weten immers dat VANDER TAELEN vóór zijn huwelijk te Tienen woonde, waar hij een zakenagentschap had en Luitenant was van de Schuttersgilde St Joris, zodat hij vanzelfsprekend onder de invloed leefde van deze stad en er alle vooraanstaande personen kende.

Het verhaal van deze vlag is in elk geval het bewijs dat VANDER TAELEN, de Belgische onafhankelijkheid gunstig gezind was, zoals overigens de meeste Hoegaardiërs.

D. In de politiek :

(Ref. Memoriënschriften van Dr J. Bt. Van Nerum en Register der Beraadslagingen van het Schepencollege en de gemeenteraad van Hoegaarden)

1° De "Club"

Bij de opkomst van het Liberalisme in 1847, hadden Cand. Not. Alex PUTZEYS (5), Dr Jean Bapt. VAN NERUM (6), Henri MICHELIS, Jean Bapt. FOURY, Jeneverstoker Charles Emanuel LORIERS (7), Jean Bapt. PUTZEYS (8), Philippe PUTZEYS (9) en nog enkele anderen zich onmiddellijk als de vurigste aanhangers getoond. Zij wilden van bij de aanvang het Liberalisme te Hoegaarden doen zegevieren en verkondigden daarom de "doctrine" naar het voorbeeld van de Stad Tienen. De nieuwe gedachte oogstte veel bijval en betekende een ernstig gevaar voor de conservatiegezinden die de eendracht wilden bewaren en de katholieken van de oude stempel die de liberale doctrinaire als vrijmetselaars en anti-clericalen beschouwden.

Om dit gevaar te keer te gaan had zich te Hoegaarden in 't Brouwershuis van de Doelstraat bij Henri VAN AUTGAERDEN een "Club" gevormd, die zich tot doel stelde de gemeentebelangen te verdedigen tegen het liberaal progressisme.

Tot deze "Club" waren toegetreden : Landbouwer Philippe VAN AUTGAERDEN (10), de lokaalhouder, landmeter Henri VAN AUTGAERDEN (11), Beenhouwer Jean Bapt. VAN AUTGAERDEN (12), zakenman Constant VANDER TAELEN en de landbouwers Henri COENGRAS (13), en Henri PAILLET.

- (5) * 1814 Zoon van Not. Henri Putzeys en Marie Demanet. Hij x 1848 Rosalie DUMONT
- (6) * 1808 Zoon van Jean Bt. Van Nerum en Albertina Dumont. Hij was de eerste uit zijn geslacht die wegens opgelopen ontgoochelingen in het seminaire tot het liberalisme overliep en een paar van zijn broeders meetrok.
- (7) * 1797 zoon van Jean Joseph LORIERS en Marie Anne Sneyders. Hij x 1836 Marie Anne Nijs (nicht van Dr Van Nerum).
- (8) * 1818 zoon van Servais Putzeys en Cath. Stodimans. Hij x 1842 Anne Lodewijckx en was kozijn v/Alex Putzeys.
- (9) * 1774 Zoon van Trudo Balth. Putzeys en Cath. De Diest. Hij x Elisabeth Vandenberpht en was de oom van Jean Bt. en Alex. Putzeys
- (10) * 1800 zoon van oud-burg. Jean Bt. Van Autgaerden en Francisca Van Nerum. Hij was kozijn van Dr Van Nerum, terwijl C. Vandertaelen zijn aangenouwde kleinkozijn was.
- (11) * 1807 Zoon van Jean Henri Van Autgaerden en Anne Th. Nijs. Hij was kozijn van Philippe Van Autgaerden en kleinkozijn met Dr Van Nerum en C. Vandertaelen.
- (12) * 1813 Zoon van Bernard Van Autgaerden en Anne Josephine Van Spinagien. Hij was kleinkozijn van Philippe en Henri Van Autgaerden en ook van Dr Van Nerum.
- (13) * 1817 Zoon van Servais Coengras en Cath. Meugens. Hij werd in 1862 schoonbroeder van Henri Vandertaelen.

Deze "Club" die de voorloper was van de latere opgerichte Katholieke Kring in 't Cleyn Paradis", telde Constant VANDERTAELN als aktiefste lid. De liberalen noemden het "de Club VAN AUTGAERDEN" omdat verschillende leden uit deze familie en de stichters en bezielers van waren, die van achter de schermen de teugels in handen hielden.

De toespraak van Constant VANDERTAELN tot deze "Club" en inzonderlijk zijn samenwerking met VAN AUTGAERDEN en C°, werd door Dr. J. Bt VAN NERUM in zijn memorieschriften, als een "alliance monstrueuse" betiteld. Men mag hier echter niet uit het oog verliezen dat Dr VAN NERUM, ingevolge oude familieveten, een aartsvijand was van de familie VAN AUTGAERDEN (14).

De strijd tussen liberalen en katholieken was te Hoegaarden aanvankelijk niets anders dan een streven naar de macht door enkele families, waarin enerzijds PUTZEYS gesteund door Dr VAN NERUM en anderzijds VAN AUTGAERDEN geholpen door Constant VANDERTAELN de grootste rol speelden.

En terwijl beide partijen elk langs hun kant plannen smeedden om elkaar te bekampen, spanden de gematigde conservatieven zich in om de vrede en de rust in het dorp te bewaren. Tot deze gematigden behoorden de volksgeliefde burgemeester Ph. DE ZANGRE (15), François CHRISTIAENS en Jean Bt DUMONT (16). Ofschoon DE ZANGRE een katholieke inslag had en CHRISTIAENS naar het liberalisme scheen over te hellen, trachtten zij samen met DUMONT de strikte neutraliteit te bewaren en als bemiddelaars op te treden tussen witten (liberalen) en zwarten (katholieken), in hun eeuwigdurende strijd waaraan Hoegaarden steeds meer verloren dan gewonnen heeft.

2° De verkiezingen van 1848

Bij de gemeenteverkiezingen van 1848 brandde de strijd los. Beide partijen stelden hun lijsten op maar noch Alex PUTZEYS of Dr VAN NERUM, noch VAN AUTGAERDEN of VANDERTAELN stelden zich kandidaat en gebruikten anderen om hun belangen te dienen. Bij de gematigden trok DUMONT zich terug en aarzelde DE ZANGRE aanvankelijk om zich opnieuw op de lijst te stellen. Deze aarzeling kwam de katholieke partij ten goede, want H. PAILLET behaalde de meeste stemmen. *De naar het liberalisme was overgehaald en de meeste stemmen behaalde.*

De uitslag luidde als volgt :

H. PAILLET - 98 stemmen, CHRISTIAENS - 95, DE ZANGRE - 75, LORIER en MICHELIS elk 76 - Ph. PUTZEYS en FOURY elk 73, H. COENEGRAS - 72, Charles VAN NERUM (17) - 69 stemmen en J. Bt PUTZEYS - 66.

Ph. DE ZANGRE werd tot Burgemeester herkozen met als schepenen : CHRISTIAENS en LORIER, terwijl PAILLET, MICHELIS en FOURY als Raadsleden het centrum vertegenwoordigden. Maar de verkiezingen hadden voor geen van beide partijen bevrediging gebracht, zodat zij naar nieuwe mogelijkheden uitzagen om zich op elkaar te wreken.

Deze kans werd hun geboden bij de oprichting van de burgerwacht. CHRISTIAENS en PAILLET werden tot optellingsraad aangeduid en op 4 Sep grepen de verkiezingen plaats om de officieren te kiezen die aan het hoofd van het Bataljon zouden staan.

De "Club" met ^{van Putzeys} PAILLET als promotor, had het kandidatuur van C. VANDERTAELN voorgesteld, maar wegens zijn onthouding bij de gemeenteverkiezingen lokte dit vanwege de oppositie grote betwistingen uit, zodat VANDERTAELN zich terug trok.

Alsdan werden verkozen :

Alex PUTZEYS tot Kommandant van het Bataljon, met de graad van Majoor

Fr. CHRISTIAENS tot adjunct-majoor

Jean Bt. VAN NERUM tot Bataljonsgeneesheer

Jean Bt. GODTS (18) tot adjunct-geneesheer

David PUTZEYS (19) tot Luitenant-Kwartiermeester

Hun lokaal bevond zich bij Philippe PUTZEYS (20) zodat de Staf van de Hoegaardse burgerwacht bijna uitsluitend in liberale handen lag, hetgeen voor de katholieken een verpletterende nederlaag betekende.

(14) Zie Familieschoon blz 208 para D.

(15) Wed. Van Dorothea Van Nerum (tante van C. Vandertaelen en kleinnicht van Dr Van Nerum)

(16) 1787 zoon van J. Bt Dumont en Josephine Deltens. Hij was de kozijn van Rosalie Dumont (x Alex Putzeys)

(17) Meester-Brouwer en broeder van Dr. J. Bt. Van Nerum, die door laatstgenoemde tot het liberalisme was overgehaald

(18) * 1810 x 1830 met Elisabeth Falla. Hij was een liberale aanhanger

(19) Broeder van Alex Putzeys

(20) woonde destijds in 't nieuwhuys (zie Familieschoon blz 252 f art. 192 - para 4)

3° VANDERTAELLEN wordt gemeenteraadslid.

Op 18 juni 1849 was Burgemeester DE ZANGRE overleden. Hij werd tijdelijk vervangen door CHRISTIAENS tot wanneer PAILLET op 10 Aug 1849 als zijn opvolger werd benoemd. Maar hierdoor kwam in de gemeenteraad een plaats vrij. Beide partijen stelden hun leden voor en het was Constant VANDERTAELLEN die met 86 op 88 stemmen de overwinning behaalde.

Doch 58 stemgerechtigden uit de liberale middens ondertekenden achteraf op voorstel van hun partij een petitiebrief, die aan de Bestendige Deputatie werd gestuurd en waarin zij verzet aantekenden tegen de verkiezing van C. VANDERTAELLEN, aldat zijn benoeming zou gebeurd zijn door een vergissing van de District-commissaris.

De Bestendige Deputatie weerlegde het protest en bekrachtigde op 12 Aug 1849 de benoeming van VANDERTAELLEN als Raadslid. In handen van de 1e Schepen CHRISTIAENS legde hij volgende eed af:

" Je jure fidelité au Roi, obéissance à la constitution et aux lois du peuple belge "

Op 22 Sep 1849 zetelde hij voor de eerste maal in de gemeenteraad.

Vanaf dat ogenblik werkte hij aan de vooruitgang van de gemeente en zou wegens zijn klaar doorzicht op 5 Nov 1849, benoemd worden tot de commissie voor het onderhoud van de buurtspoorweg. Deze tramlijn van Tienen naar Waver, die over Oorbeek en Meldert liep, bood geen enkel voordeel aan Hoegaarden. Tevergeefs werd dan ook gepoogd om de lijn via Hoegaarden naar Meldert te leiden, hetgeen de bierhandel zou ten goede komen. Maar gedurende de twee jaren dat VANDERTAELLEN in deze commissie zetelde en alles in werk spande om zijn doel te bereiken, werd geen enkel resultaat behaald en bleef de buurtspoorweg verder over Oorbeek lopen zoals voorheen.

Op 30 Okt 1850 werd C. VANDERTAELLEN ook aangeduid, om samen met Fr. CHRISTIAENS in de commissie voor de Personenbelasting te zetelen. Tijdens zijn mandaat van Sep 1849 tot Dec 1851 nam hij 19 maal deel aan de beraadslagingen van het Schepencollege en de gemeenteraad, en werd steeds met de moeilijkste en meest ondankbare taken belast.

Op 28 Okt 1851 grepen nieuwe gedeeltelijke verkiezingen plaats, om de uittredende leden van het centrum CHRISTIAENS, VANDERTAELLEN en FOURY te vervangen, wiens mandaat ten einde was. En opnieuw stelden liberalen en katholieken hun kandidaten voor. Op de eerste lijst stonden Not. PUTZEYS en Henri VANDERMOLLEN en op de tweede C. VANDERTAELLEN en Jérôme VANDENBEMPT. De gematigde conservatief Fr. CHRISTIAENS kwam op de twee lijsten voor.

CHRISTIAENS behaalde de meeste stemmen, namelijk 137, dan kwam VANDERMOLLEN met 89, PUTZEYS 84, VANDERTAELLEN 70, en VANDENBEMPT 40, zodat de liberalen de volledige meerderheid behaalden. De verkiezingen hadden als gevolg dat VANDERTAELLEN (kath.) en FOURY (lib.) in de gemeenteraad vervangen werden door de liberalen PUTZEYS en VANDERMOLLEN, terwijl CHRISTIAENS zijn functie van 1e schepen verder bleef vervullen.

Deze katholieke nederlaag was te wijten aan een schrandere kiescampagne der liberalen, die bij hun leden een petitiebrief van 1849 tegen VANDERTAELLEN hadden uitgespeeld.

Ondertussen was de "Club" wegens onderlinge meningsverschillen uiteengevallen en gaf PAILLET zijn voorname te kennen ontslag te nemen als burgemeester. Hij trad af in Sep 1853 maar was reeds in juni door Not. Alex PUTZEYS vervangen. Laatstgenoemde werd als Raadslid voor het centrum door PAILLET opgevolgd.

Constant VANDERTAELLEN zou zich nochtan niet neerleggen met zijn nederlaag van Okt 1851 en bereidde zijn nieuw kandidatuur voor. Op 31 Okt 1854 grepen voor de eerste maal in een gezonde en onderlinge verstandhouding de gedeeltelijke verkiezingen plaats. VANDERTAELLEN werd opnieuw tot Raadslid verkozen ter vervanging van H. PAILLET, terwijl de uittredende leden LORIERS en MICHELS herkozen werden. Het Schepencollege en de gemeenteraad van Hoegaarden zag er toen uit als volgt:

Burgemeester : Not. Alex PUTZEYS (lib.)

Schepenen : Fr. CHRISTIAENS (gematigd lib.) en Ch. Em. LORIERS (lib.)

Raadsleden : C. VANDERTAELLEN (kath.) voor het centrum

P. MICHELS (lib.) voor het centrum

H. VANDERMOLLEN (lib.) voor het centrum

FINOULST (kath.) voor Rommelsom

Jean Julien NIJS (kath.) voor Houtem

ADAMS (lib.) voor Nerm en Aulst

Laufer LAMBRECHTS (kath.) voor Overlaai en Bost

P.J. DEWILDE (lib.) voor Hoxem

Tijdens zijn tweede mandaat, bij hetwelk hij op 16 Febr. 1855 voor de eerste maal opnieuw deel nam aan de beraadslagingen, en acht maal inde gemeenteraad zou zetelen, wist Constant VANDERTAELN de verzoening te bewerken. Hierin werd hij krachtig bijgestaan door PUTZEYS, CHRISTIAENS en LORIERS, die er alle belang bij hadden dat er langs weerszijden meer gematigd werd te werk gegaan. En op zeker ogenblik scheen de strijd tussen witten en zwarten geluwd, hetgeen de onderlinge-verstandhouding ten goede kwam.

Aan de basis van deze verzoening lag VANDERTAELN, de man die vroeger nooit ten volle begrepen werd.

Maar helaas, op het punt dat er in ~~de~~ kortziende politiekwoering van vroeger, een ommekeer scheen ingetreden, overleed op 7. 7. 1856 een van de grootste bewerkers van deze toenadering, inde persoon van Constant VANDERTAELN.

Bij de volgende verkiezingen van 27 Okt 1857 braken de oude hartstochten andermaal los en was de grote inspanning van VANDERTAELN tevergeefs geweest. Nochtans zou zijn zoon Henri met 100 tegen 32 stemmen gekozen worden, om zijn vader in de gemeenteraad te vervangen. Dit was de erkentelijkheid vanwege de Hoegaardse stemgerechtigden voor de laatste weldaad van een man, die de gemeentebelangen boven alle politieke kuiperijen had gesteld.

Zijn zoon Henri zou in het spoor van zijn vader werken en later ook tot Schepen worden verkozen. Op 14 Nov 1860 richtte hij samen met LORIERS en Dr VAN NERUM de Muziekharmonie op, waarvan hij vanaf 1865 het voorzitterschap verzekerde.

E. Overlijden van Constant VANDERTAELN

Op 19 juni 1856 had Constant voor de laatste maal deelgenomen aan de gemeenteraadszittingen. Drie weken later op 7 juli 1856 te 10 uur 's morgens werden te Hoegaarden in de Tiense straat alle luiken gesloten, want Constant Servais VANDERTAELN had de geest gegeven, in de ouderdom van 53 jaar (akte 32). Hij werd afgedragen door:

- Antoine DEKOCK, 54 j., zijn hoeveknecht
- Jean Bapt. GEENIS, 39 j., schoenmaker en geboor.

Hij kreeg een plechtige uitvaart, bijgewoond door vele familieleden, vrienden en kennissen en werd begraven op het oude kerkhof in een familieelder, aan de koorzijde, waar niemand minder dan Not. Alex PUTZEYS, de lijkrede uitsprak.

F. In dienst van de Familiegilde.

1. Het grootboek

In 1828 bij de 50e verjaring van de Guldén Lelie, werd door de aanwezigen besloten een familie-grootboek in te stellen. De toenmalige Ouderdomsdeken Henricus I, oom en voogd van Anna Elisabeth VAN NERUM, had hiervoor zijn 20 jarig nichtje aangesteld. Ziehier wat zij zelf hieromtrent in haar memorieschriften neerschreef:

" Sur demande de mon oncle Henri et suivant un dernier d'oir de feu mon père, j'ai commencé en 1828 à rassembler les mémoires de famille. Ce travail fut entrepris par suite d'une décision du Conseil de la Confrérie dit "le lis d'or" et à l'occasion de son 50ème anniversaire. Ces mémoires ont été dressées à l'aide des notes déjà établies antérieurement par les membres du dit conseil et en collaboration étroite avec le Docteur VAN NERUM et d'autres apparentés.

Un pèlerin de passage les a inscrits en caractères d'art sur du parchemin et furent présentées à la famille en 1838.

Mais lors d'un incendie survenu en 1854 la partie majeure de ce chef-d'œuvre fut détruite par les flammes. Une partie minime seulement a pu être reconstituée avec l'aide de Monsieur le Curé (E. H. DEELEN).

En 1874 après avoir fait mon testament ces notes ont été recopiées en plusieurs exemplaires, dont copie fut remise à chaque branche de notre famille, lors de l'assemblée de la confrérie.

Mon successeur Edouard VAN NERUM a promis solennellement de compléter ces mémoires et de les remettre à la future génération. Ainsi fut fait à Hougaerde, le 12 XII de l'an 1874, suivant les dernières volontés de nos ancêtres et que cela soit respecté à travers les siècles".

2. Het Collateursschap der Deken PEETERS-stichting.

In Sep 1827, was Joannes SWEERTS (dom van Elisabeth VAN NERUM) gestorven die vanaf 1819 als Collateur fungeerde van de Beurstichting Deken H. PEETERS. De Hoofdraad der V Geslachten kwam samen en de keuze voor de nieuwe Collateur viel op Constant VANDERTAELEN, die van 1819 tot 1826 het beursgenot had ontvangen om te Tienen zijn humaniteiten te voleindigen.

Constant VANDERTAELEN heeft deze taak in alle eer en geweten vervuld tot aan zijn dood in juli 1856, zodat hij samen met zijn vrouw, een niet geringe rol heeft gespeeld in het familie- en gildeleven.

3. Het griffierschap der gilde.

Na de dood van haar echtgenoot, aanvaardde Elisabeth VAN NERUM de functie van griffierster der Gulden Lelie, ter vervanging van Dr. Jean Bt. VAN NERUM, die wegens meningsverschillen zijn ontslag had ingediend.

Tijdens zijn griffierschap had deze laatste gebruik gemaakt van zijn ambt, om twee van zijn persoonlijke vrienden tot Eredekens in de Eerraad der gilde te laten benoemen, zonder de goedkeuring van de algemene gildevergadering te hebben ingewonnen.

Het waren namelijk Senator-Ridder Ph. Ant. Joseph de WOUTERS d'OPLINTER (21) en Advokaat Louis GOOSSENS, burgemeester van Tienen (22).

Dit alles was begonnen einde 1848, maar toen de familie zich hiervan rekenschap gaf, ontstonden er meningsverschillen, die nadelige gevolgen op de gilde uitoefenden en rond 1856 eindigden met het ontslag van Dr. VAN NERUM als griffier. Hierbij had zich natuurlijk het politiek conflict VAN NERUM - VANDERTAELEN inzake de "Club" gevoegd, zodat de gildeleden zich moesten uitspreken.

De meerderheid stemde tegen de dokter, maar ook deze had zijn aanhangers waaronder zijn broeder Justinus uit Leffinge en enkele andere leden, die zich uit de gilde terugtrokken.

Door al deze misverstanden kreeg Elisabeth VAN NERUM, van bij de aanvang van haar griffierschap, reeds met grote moeilijkheden af te rekenen.

4. De oprichting van de jeugdkring.

Zij zou echter haar beste krachten inspannen, om het opgerezen geschil te regelen en de bloei van de Gulden Lelie opnieuw te verzekeren. Samen met haar kleinkoos Eduard VAN NERUM (23) richtte zij onmiddellijk in de schoot van de gilde een jeugdkring op. Hieromtrent schreef zij in haar schriften het volgende :

" De concert avec Edouard VAN NERUM, j'ai fondé en 1856 un cercle pour les enfants (sic) de notre famille, dans le but de leur apprendre l'histoire de nos ancêtres. Le dit cercle se réunissait chez moi (dus in haar huis) et avait son propre comité, dont les membres prêtaient serment".

Nopens de onenigheden schreef zij geen enkel woord, evenmin als Dr. J. Bt. VAN NERUM. Het is echter langs de tak van Eduard VAN NERUM dat wij deze bijzonderheden vernamen. Door de oprichting van de Jeugdkring schijnt Elisabeth in haar doel geslaagd te zijn en kon zij de wonde helen. Helaas, de jeugdkring zou na haar dood in 1883 ook teloor gaan, omdat er toen niemand te vinden was om hem voort te zetten.

Uit eerbied voor deze edele stichting, stelde de Gilderaad in 1964 een Nobelprijs in, ten voordele van de kinderen van de in 1962 heropgerichte jeugdkring. Deze prijs draagt de naam van Elisabeth VAN NERUM (24) en werd voor de eerste maal toegekend in Aug 1965.

(vervolgt)

- (21) *1783 +1856 zoon van Ridder Jean Lambert de Wouters d'Oplinter en Elisabeth Rega uit Wommersom die uit Outgaarde se geslachten stamde.
- (22) Liberaal burgemeester te Tienen van Okt 1848 tot aan zijn dood in april 1851.
- (23) *1829 zoon van Francis Van Nerum en Cath. Aerts. Hij zou later Directeur worden van het Wezenhuis te Hoegaarden
- (24) Zie Jeugdblad art 60.

DE GULDEN LELIE
Vereniging zonder winstoogmerk
FAMILIESCHOON

GENEALOGISCH - EN BIOGRAFISCH FAMILIETIJDSCRIFT
VAN HET OUDE HOEGAARDSE GESLACHT VAN NERUM

FAMILIE-UITGAVE : VAN NERUM : MAQUISSTRAAT, 44 EVERE

Maandelijks uitgave Nr 69 der wintermaand (Dec) 1965.

ART. 247 : ELISABETH VAN NERUM X CONSTANT VAN DER TAELEN.
(vervolg van art. 246)

5° De ondergang van de Familieraden.

Een tweede grote moeilijkheid waarmede de Gilde af te rekenen kreeg, gebeurde tussen de jaren 1865/70. Ingevolge een ontstaan conflict tussen Pastoor DEELEN (1) en Henri LINTERMANS (2), onderscheidenlijk Provisor en Collator van de Deken H. PEETERS-fundatie, eigende de Staat zich het beheer- en begeavingsrecht van de studiebeurzen toe.

Hierdoor verloor de Hoofdraad der V Geslachten alle rede van bestaan en vervielen de rechthebbende families in onderlinge geschillen, met als gevolg dat de familieraden ontbonden werden, na meer dan 125 jaar te hebben stand gehouden.

Alleen de Gulden Lelie bleef bestaan, dank zij het krachtig optreden van haar Onderdeken Pastoor Charles VAN NERUM, bijgestaan door Elisabeth VAN NERUM, Henri LINTERMANS en Eduard VAN NERUM, die de Gilde van een gewisse ondergang hebben gered (3).

6° Ontslag als griffierster.

Elisabeth VAN NERUM heeft het griffierschap der Gulden Lelie gedurende 18 jaar met de grootste toewijding vervuld. Tijdens deze lange periode diende zij onder de Ouderdomsdeken Joannes II en de onderdeken en Mombaaryader Pastoor Ch. VAN NERUM, terwijl zij nauw samenwerkte met de achtereenvolgende comptoristen Eugene (4), Charles (5) en Hubert VAN NERUM (6).

In 1874 na de dood van haar enige zoon Henri (+ 1873), was zij een gebroken vrouw, maakte haar testament en gaf ontslag als Gilde griffierster. Zij behield echter de jeugdkring, haar levenswerk, waarin zij bijgestaan werd door Felicia VAN NERUM (dochter van Eduard VAN NERUM). Deze laatste volgde haar op als griffier en bekam al haar memorieschriften en ook een boekje met kwartierstaten (7).

F. EEN werk van liefdadigheid.

Elisabeth SWEERTS (moeder van Elisabeth VAN NERUM), heeft zich gedurende haar gans leven opgeofferd voor de zieke en arme mensen uit Hoegaarden. Samen met haar dochter bezocht zij regelmatig de huizen, waar ziekte en nood heerste en gaf bijstand waar ze kon.

Na haar dood in 1839 zette Elisabeth VAN NERUM het liefdadigheidswerk van haar moeder voort. Ook zij offerde zich op om overal de nood te lenigen.

Rond 1872 werd de familie MAES door erge ziekten en zware rampen getroffen. Elisabeth VAN NERUM stond hun krachtig bij, terwijl haar zoon Henri VANDERTAELEN, die ondertussen een zeer invloedrijke persoon was geworden, milde sommen vergaarde ten voordele van de getroffen familie en zelf een aanzienlijk deel schonk.

(1) Pastoor te Hoegaarden van 1841 tot 1868

(2) *1801 zoon van Not. Jean Henri Lintermans en Barbara Van Nerum (zie blz. 368)

(3) Zie Familieschoon blz. 376

(4) *1826 jongste broeder van Dr J.Bt. VAN Nerum. Hij was Apotheker

(5) *1811 - Oudste broeder van Dr J.Bt. Van Nerum - Was Brouwer

(6) *1848 neef van Eduard Van Nerum en vader van de Ouderdomsdeken Julien Van Nerum

(7) bewaard in het Familiesarchief, onder de n° 155 en 156.

Uit dank en erkentelijkheid vervaardigde een lid van deze familie in 't klooster, eigenhandig twee prachtige borduurwerken op kanefas. Zij stelden de H. Henricus en de H. Florence voor, die aan Henri VANDERTAEL bij zijn verjaardag in 1873 aangeboden werden.

Deze kunststukken kwamen later in 't bezit van Clemence MAES en werden via de familie MARCHAL aan de Gulden Lelie geschonken (8). Heden prijken zij in 't museum van (t nieuwhuys en hangen op de ereplaats in de gildezaal.

H. Het besluit van een hartgebroken moeder

Toen in 1873 haar enige zoon en erfgenaam overleed, was Elisabeth een troosteloze vrouw en hartgebroken moeder geworden. Zij was de laatste uit haar stamvertakking. Volledig beziel met het lot van zieken en armen, nam zij een edelmoedig besluit dat ze in haar memorieschriften als volgt neerschreef :

"En pleine tristesse et étant la dernière de ma lignée, j'ai décidé ensuite de mettre tous mes biens à la disposition de la commune pour l'instauration d'un hospice pour les malades et vieillards de notre village. Le testament fut acté le 29 VII 1874 par le Notaire SWINNEN à Tirlemont. Cette décision fut prise par suite d'un événement qui m'a touché profondément. Un jour ma mère revenant de Aelst où elle avait soignée un malade, elle me disait les larmes aux yeux. - C'est bien triste que notre commune ne possède pas d'hospice pour tous ces pauvres. Après moi, tu continueras à leur rendre visite et à les soigner. Dieu te récompensera. Par cette donation j'ai cru satisfaire à la volonté de ma chère maman, qui mourut le 18 III 1839 et qui fut enterrée non loin de mon père. Ses derniers desirs étaient de toujours respecter les volontés de mon père, de vivre une vie exemplaire et d'être bon pour les malades et les vieillards."

Hieronder volgt nu de vertaling van haar testament, afgelegd in haar huis te Hoegaarden voor Not. Eug. SWINNEN uit Tienen en in 't bijzijn van de getuigen : Leopold Gaspar PILLOY, steenkapper, Aug. EVRARD, landmeter, Aug. AUSLOOS, landbouwer, en Eug. MEDAERS, herbergier, allen uit Hoegaarden.

- Ik schenk en leger aan de gemeente Hoegaarden de volgende onroerende goederen :

- 1° mijn huis, bestaande uit een woonhuis, een schuur, stallen en paardenstal, een gemuurde koer, een hof door hagen afgesloten en alle andere aanhangsels, in 't totaal 26 a. 34 ca., voorkomend onder Sie D. n° 303 en 304, palend aan de steenweg, (naar Tienen), deweg naar de Kerk (Astridlaan), MAES en DEWIL, ook schenk en leger ik aan de Gemeente Hoegaarden alle meubels en linnengoed, die er bij mijn dood zullen staan.
- 2° een stuk land van 50 a. 50 ca. op 't Smisveld, onder Sie D 319, palend de weg naar de Kerk, Mej. COENEGRAS, de Kolverstraat en COENEN.
- 3° een stuk land van 26 a. 34 ca. te Overlaar, onder Sie C 341.
- 4° een stuk land van 1 Ha. 36 a. 72 ca. op de Dievestraat, naar Oorbeek, onder Sie C 36.
- 5° een stuk land van 47 a. op de Groeneweg onder Sie B 209 a.
- 6° een stuk land van 36 a. op de Reugelstraat onder Sie C 160.

De gemeente mag over al deze goederen beschikken in volle eigendom en de vruchten ervan genieten, vanaf de dag van mijn dood, met last om in het huis vermeld onder 1°, een burgerlijk hospitaal in te richten voor de zieken van de gemeente en het ten eeuwige dagen als dusdanig te onderhouden.

- Ik verlang dat dit hospitaal ingericht wordt in het jaar van mijn dood en als opschrift dragen zou :

"HOSPICE VANDERTAEL - VAN NERUM"

in een blauwe steen, boven de ingangdeur te plaatsen met het jaartal van mijn dood.

- De oprichting van het hospitaal heeft tot doel, de armen van de gemeente te verlichten en aan de gemeente de aanschaffing van zulkdanige instelling te vergemakkelijken.

(8) Opgenomen in 't familiearchief onder de inv. n° 67 en 497

- Tot testamentuitvoerder benoem ik Clement INGENDAEL, notariusklerk te Tienen, aan wie ik de mobiele bezittingen en 500 F. schenk voor alle onkosten te dekken.

Gedaan te Hoegaarden in het huis van de testamentgeefster, 1874, de 29e Juli te 16,30 uur. Geregistreerd te Tienen op 4 Apr 1883, rol 262 f° 64 re Ge 7 door de ontvanger DRECX. Het eensluidend afschrift gemaakt door Not. DELACROIX Ferd. te Tienen, die de studie van Not. SWINNEN overnam, berust in het gemeente-archief van Hoegaarden.

I. Haar overlijden

Anna Elisabeth VAN NERUM stierf in haar huis te Hoegaarden op 3 april 1883 te 11 uur 's morgens in haar 75e levensjaar. (akte 32) Haar dood werd aangegeven door :

- Clement STOCKMANS, 42 j., industrieel en gebuur
- Aug. CLOOTS, 46 j., knecht en gebuur.

Zij werd ter aarde besteld op zaterdag 7 april te 10 uur.

Met haar verdween de vrouw die zich lange jaren met hart en ziel aan de familie-gilde had geschenken en menige weldaad had verricht voor arme en zieke dorpingen/ Aan Eduard VAN NERUM had zij enkele dagen voor haar dood, toen ze reeds bedlegerig was, gevraagd om haar werk (bij de gilde) voort te zetten, opdat de nakomelingen hun voorouders zouden eerbiedigen en hun voorbeelden (9). Aan Felicia VAN NERUM gaf zij het wapendoek van haar ouders. De schenking van haar bezittingen ten voordele van Hoegaarden, kan aanzien worden als een laatste weldaad van die twee zo innig verbonden en vooraanstaande families VAN NERUM en SWEERTS, die zulke grote rol in Hoegaarden hebben gespeeld (10).

Haar leven, haar stichtingen en betrachtiggen maakten van Elisabeth VAN NERUM een groot figuur, die in de geschiedenis van Hoegaarden en vooral in deze van de familie-gilde zal vereeuwigd blijven.

I. De uitvoering van het testament.

Na haar dood voerde Not. SWINNEN en Clement INGENDAEL het testament uit en droegen de voorgeschreven bezittingen over op de gemeente van Hoegaarden. De toenmalige burgemeester Leopold LODEWIJCKX (11), ging datzelfde jaar nog over tot de vóórlopige inrichting van een gasthuis voor de zieken van de gemeente. Maar de vrome instelling geraakte spoedig in verval, ingevolge de politieke onenigheden die te Hoegaarden, menig goedbedoeld streven volledig dwarsboemde.

De edele stichting verviel tot een leegstaand gebouw dat achtereenvolgens gebezigd werd voor het opstapelen van allerlei gemeentemateriaal, als huiskazerne en noodwoning voor enkele gezinnen. Gedurende meer dan een halve eeuw heeft geen enkele van de elkaar opvolgende burgemeesters Arthur PUTZEYS (12), ROTREMONT (13) en Leopold LODEWIJCKX (14), het kunnen bewerken, dat de gemeenteraad en de gemeentelijke commissie voor Openbare Onderstand een beslissing zou nemen, om het testament te doen eerbiedigen. Maar ondertussen trokken zij toch de pacht in van de geschenken goederen, zonder dat deze gelden voor het vooropgestelde doel werden aangewend.

Allen bleven gedurende deze lange periode in gebreke en ook de Gulden Lelie, die op dat ogenblik een zware tijd van verval doormaakte, was niet meer bij machte om tegen deze testamentschennis beroep aan te tekenen, ten einde de laatste wilsbeschikkingen van hun bloedverwant Elisabeth VAN NERUM in ere te herstellen.

Men diende te wachten tot in 1953 toen de Burgemeester Michel GIROULLE (15) er uiteindelijk in slaagde het onrecht weer goed te maken. In voorbeeldige samenwerking met Pastoor HEUYSDENS (16) en de katholieke wijnhandelaar GOUDTS, konden zij de te loor gegane stichting een nieuwe bestemming geven. De oude schenking zou voortaan ingericht worden als "Rusthuis voor zieken en ouderen van dagen".

(9) Zie Familieschoon blz 75

(10) Zie "Geschiedenis van Hoeg. door J. Vander Velpen pr. - 1959 blz 133.

(11) Zoon van de oud gemeentesekretaris François Lodewijckx. Katholiek burgemeester van 1877 tot 1895.

(12) Zoon van Not. Alex. Putzeys. Liberaal burgemeester van 1896 tot 1905

(13) Liberaal burgemeester van 1906 tot 1926

(14) Zie voetnota 11 Tot burgemeester herkozen van 1927 tot 1932.

(15) Liberaal burgemeester van 1953 tot 1958

(16) Pastoor te Hoegaarden van 1925 tot 1953.

Bij de tot stand bringing van deze nieuwe instelling dient ook Architect Alf STOCKMANS (17) geprezen, die zo wonderbaar de oude paardenstal tot kapel verbouwde, en de Brabantse bouwstijl zo getrouwvol wist te bewaren.

Betrekkingen werden aangeknoopt met de Eerw. Zusters van St Vincentius uit Opwijk, die vier nonnen naar Hoegaarden stuurden om er de oudjes te verzorgen.

K. Besluit :

De Gulden Lelie (VZW) die toch het recht heeft, om over de goede testamentsuitvoering van een van haar bloedverwanten te waken, heeft onlangs een afgevaardigde aangeduid om contact op te nemen met de Eerw. Zusters van St Vincentius. Moeder-Overste Alma leidde de gilde-afgevaardigde doorheen het ganse huis en stond hem vriendelijk te woord.

Ten zeerste getroffen door de grote zuiverheid en de goede zorgen waarmede de oudjes omringd worden, bezocht hij ook alle kamers en sprak met de ouderlingen, die niets dan woorden van lof hadden voor de Zusters. Heden (1965) zijn er 27 ouderen van dagen opgenomen, waarvan er reeds twee wegens plaatsgebrek in het oude wezenhuis slapen.

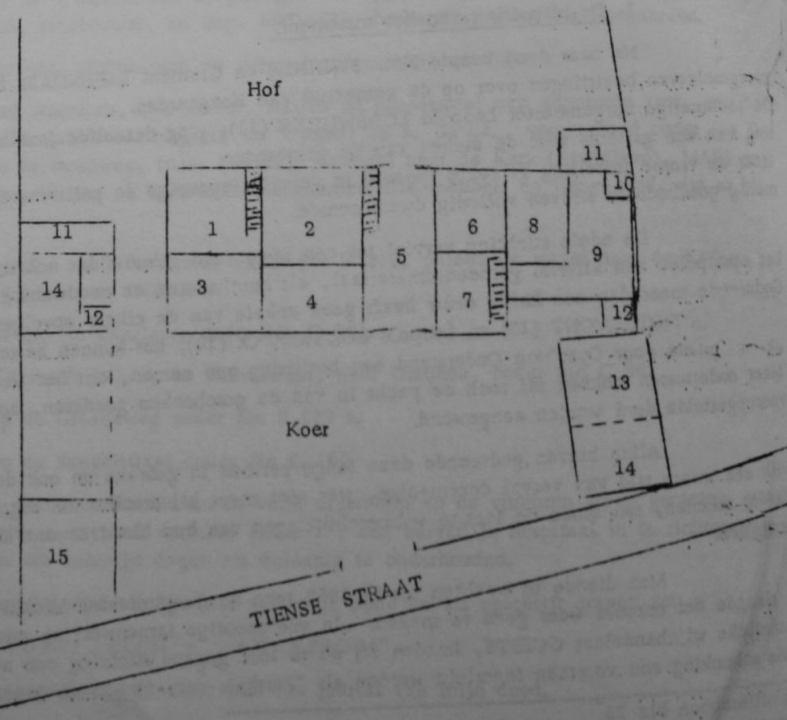
De oudste man die er vertoeft is Thodoor VANDERMOLEN uit Hoegaarden (93 j.), terwijl de oudste vrouw Stephanie DEPRE (92 j.) afkomstig is uit Tienen.

Waarom worden er buitenstaanders opgenomen, als het testament slechts "zieken van de gemeente" voorzäg en temeer dat er wegens plaatsgebrek reeds 2 mensen buiten de instelling moeten overnachten ?

De grootste weldoeners voor het ogenblik zijn : Dhr. LOWET, de Paters van Meldert en de Zusters van 't Klooster van Hoegaarden. Vanaf heden zal ook de Gulden Lelie op deze lijst voorkomen. bescherming van het Rusthuis op zich nemen, om er over te waken dat de laatste wilsbeschikkingen van de stichteres en bloedverwant, in de toekomst niet meer zullen geschonden worden.

GRONDPLAN VAN DE SCHENKING

- 1 à 4 : woonplaatsen
- 5 : hall
- 6 : kamer
- 7 : eetplaats
- 8 : keuken
- 9 : bergplaats
- 10 : bakhuys
- 11 : hoenderhok
- 12 : WC
- 13 : koetshuis } met
- 14 : stal } hooizolder
- 15 : uitspan

(17) Een afstammeling van Servais Sweerts (kozijn van Elisabeth van Nerum)

424 bis

Constant Van der Taalen en Elisabeth Van Nerum

Hun huis in de Tienese straat, dat aan de gemeente
Hoegaarden werd geschonken.